

Hoe maak ik me de Franse taal echt eigen?

door Sylvain Lelarge – Talen voor Talent

De wens van elke Francofiel: zichzelf kunnen zijn in het Frans.

En, doordat de Franse cultuur, geschiedenis en art-de-vivre zo innig in de taal geweven zijn,

zich via de taal Frans tussen de Fransen gaan voelen.

Mooie wens. Een onbereikbare droom is het niet, getuige die Nederlanders die zich als een vis in het Franse water voelen.

Hoe is het hen gelukt?

En – hoewel ik overduidelijk mijn Franse identiteit heb behouden -

hoe is het mij gelukt om me het Nederlands eigen te maken?

Het was een lang proces, op eigen kracht, met vallen en opstaan, maar vooral een leerzaam proces, waaraan ik waardevolle inzichten, strategieën en technieken heb overhouden. Dat proces, en mijn jarenlange ervaring in het begeleiden van Francofielen in hun ontdekkingstocht naar de Franse taal en cultuur, wil ik hier met u delen.

Ongeacht uw huidige niveau, zal dit u op weg helpen naar het land dat u aan uzelf beloofd heeft.

Deze tekst gaat niet over het beste leerboek, of het beste taal instituut.

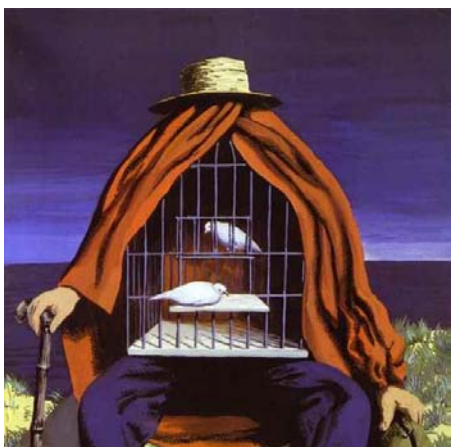
Daarover verschillen de smaken, en u kunt zelf uitvinden wat voor u werkt.

Het gaat over u en uw leerproces. Het gaat over loslaten, passie voelen en proactief zijn.

1/ Laat uw oude (schoolse) denkbeelden over leren los:

Of juist niet... Bent u nog verliefd op uw eerste Franse juf, of kon die docent met donkere ogen zó mooi vertellen, dan heeft u waarschijnlijk weinig last van leerblokkades. Maar toch, stammen de meeste van onze denkbeelden en gewoonten over leren voornamelijk uit onze schooltijd. Een cursus 'leren leren' stond zelden op het programma en **misvattingen** over leren zijn hardnekkig. Zie hieronder drie ervan, waarmee vele Francofielen zichzelf in de weg staan. Herkent u ze?

- **Kennen is kunnen. Dat is niet zo:** om een taal te kunnen spreken is het niet voldoende om alle regeltjes te kennen. De levende taal ervaren is onmisbaar. Een taal hoort gesproken te worden, en ook gezongen, gehuild en gefluisterd, kortom: beleefd. **Frankrijk is vol met Nederlanders die het Frans kennen maar niet kunnen**, omdat zij die ervaring missen. Frans leren zonder Franstalige vrienden te hebben, is zichzelf voor de gek houden.

- **'Om B te mogen leren, moet ik eerst A kennen'.** **Nee**, een taal leren is niet op logische wijze een bouwsel in elkaar timmeren. Uiteraard is het kunnen toepassen van grammaticale regels een groot goed, maar het aanreiken van die regels treft pas doel als de leerling er klaar voor is. De behoefte, de drang om te begrijpen ontstaat pas als er echte communicatie plaatsvindt. **Duik dus het leven in. Eerst de vragen, dan de antwoorden.**
- **Fouten maken is erg. Nee**, fouten maken is **de enige manier om in een taal te groeien**. Fouten durven maken is een teken van vertrouwen en openheid en een onuitputtelijke bron van plezier.
- **Jongeren leren makkelijker. Nee**, want als uw pure breinkracht misschien wat minder wordt, zijn uw levenservaring, uw kennis, uw gevoelsvermogen veel rijker geworden.

Nieuwe kennis vindt nu veel makkelijker aansluiting bij u.

2/ Maakt van het Frans een passie: dit wordt de stuwkracht van uw leren, dat wat u boeit, wat voor u plezier genereert en dus uw motivatie op peil houdt. **'Even iets Frans leren' wordt dan een rustpauze** uit de dagelijkse sleur, niet een zelfopgelegde studeerplicht.

Dat u wat u interesseert gemakkelijker leert, wist u al, maar **hoe kunt U uw interesse wekken?** Een filosofische kwestie die raakt aan de maakbaarheid van het leven... Maar in feite kunt u dit betrekkelijk simpel op gang brengen. Zie hier een aantal mogelijke eerste stappen:

- **Verdiep via het Frans uw bestaande passies:** bent u een verstokte motorrijder, een echte tuinliefhebber, een modeltreinen-verzamelaar? Lees daarover in het Frans, schrijf u in voor een workshop in Frankrijk, vind op internet een Franstalige site* van medehobbyisten met hopelijk een nieuwsbrief en een forum. Eerst zult u veel moeten lezen en luisteren, maar vrij snel zal u uw weg vinden en aan de gesprekken actief deel kunnen nemen. **U weet immers veel** over het onderwerp, en u kent het jargon. Context en begrippen zijn u al eigen en vormen een springplank naar de taal.
- **Ontdek via het Frans iets nieuws:** heeft u altijd al willen leren koken? Of bloemschikken? Leer het via het Frans, alsof u in Frankrijk woont en dit de enige manier was. Een nieuwe taal leren is trouwens als intreden in een nieuwe logica, als het ware **uw innerlijke wereld opnieuw inrichten en schilderen**. Dus waarom niet tegen een nieuw decor?
- **Beleef in het Frans een favoriete film of boek van u:** kies een film die u al 3 keer met even veel plezier gezien heeft, en vindt op www.fnac.com de Franse versie ervan. Kijk de film in het Frans (zonder ondertiteling of met de Franse ondertiteling 'pour sourds et malentendants'). U kent het verhaal, en de dialoges weet u bijna uit uw hoofd: **u bent dus klaar om het in het Frans te ervaren**. Hetzelfde met de Franse vertaling van een geliefde roman (ook bij de FNAC te kopen). Lees die 'en stéréo', dat is met de twee boeken open op schoot, zodat u direct de vertaling kunt vinden en vergelijking kunt maken. Heel leuk uiteraard is het herlezen van bijvoorbeeld Kuifje (Tintin) op die manier, of het ontdekken van enkele van de juwelen onder recente Franse stripverhalen*.
- **Onderken op creatieve wijze uw Franse omgeving:** gaat u regelmatig naar een bepaalde plek in Frankrijk (of woont u daar)? **Ga op onderzoek uit** en vind *die* musea, buurtbewoners, boetiekjes, kroegjes, (natuur)monumenten waarmee u resoneert en die uw vertrouwde plek u nog meer eigen maken. Heeft u alleen maar een paar uurtjes: probeer een paar van mijn suggesties voor een 'bain de langue'* uit.
- **Knoop een verrijkende relatie aan met een leuke Franse oma:** vind iemand naar uw hart en doe daar regelmatig iets mee. Ik heb zelf een voorkeur voor (liefst vrijgevochten en belezen) oma's want zij hebben echt iets te vertellen, hebben de tijd en nog van die mooie handschriften met klassiek gekrulde letters. **Creëer een win-win uitwisseling**, bij voorbeeld: u haalt voor haar de zware boodschappen en zij helpt u door die Franse roman heen. Het kopje kruidenthee en de vele verhalen krijgt u op de koop toe. U zult het zien: **u leert vanzelf omdat u iemand hebt met wie u graag communiceert**.

3/ Wees proactief en neem uw eigen leerproces in handen: pak het aan op proactieve (volwassen) wijze. **School is voorbij:** u bent niet meer afhankelijk van opgelegde keuzes over wat, wanneer, hoe, hoeveel en in welke volgorde u hoort te lezen. Het enige examen waarvoor u nog 'moet' slagen is het Franse leven, en u geeft uzelf daarvoor de waardering (of niet). Begrijp me wel: het Franse wiel hoeft u niet opnieuw uit te vinden, en goede docenten kunnen u zeker in de zadel helpen en de hobbels helpen nemen, maar **nu zit U aan het stuur**. Zie hier enkele suggesties om uw eigen Franse leeromgeving te scheppen en het ten volle te benutten:

- **Maak ruimte voor het Frans...**

- **...bij u thuis: creëer een Frans hoekje**, met een plekje voor kwaliteitsboeken en leuke materiaal, een geluidapparaat met uw verzameling Chansons, een tafeltje met een lekkere stoel, een fles wijn of een doosje Franse snoepjes, *bref* zorg dat u zonder moeite en met plezier u in het Frans kan dompelen, zelfs voor een paar minuten. Dit wordt uw oase.

...in uw dagindeling: De vuistregel luidt: **'Beter enkele keren per dag een paar minuten dan twee uur elke week'**.

Hoe vaker u uit eigen initiatief iets Frans doet, hoe beter uw onbewust zal begrijpen dat Frans belangrijk voor u is, en hoe gericht uw brein zal zoeken naar Frans voedsel: *'L'appétit vient en mangeant!'* ('Door te eten krijg je eetlust!'). Benut dus – met mate – de verloren momenten van uw dagelijkse routine. En draag in uw binnenzak **een Frans notitieboekje**, een Franse Taalgids* en (bij voorbeeld) mijn verzameling interessante citaten in het Frans*. U hoeft dus zich nooit te vervelen.

- **...in uw sociale leven:** vind een paar andere gelijkgestemde Francofielen met wie het klikt, en ga samen Franse dingen doen: naar de film, samen koken, een roman samen lezen, de Thalys naar Parijs... **Bouw vriendschappen rond het Frans.**

- **Neem de juiste leerattitude:**

- **Voed de Fransman (of Française) in u:** door uw energie en tijd in het leren van het Frans te investeren, ontwikkelt u als het ware een nieuwe – Franse – subpersoonlijkheid: uw Franse 'ik'. Zich daarvan bewust worden en die Franse 'ik' voeden en stimuleren is misschien de krachtigste wijze om zich de taal eigen te maken.

Heet u Jan? Wordt voor de Fransen Jean en speel het uit.

Lees meer daarover op www.talenvoortalent.nl/benadering.html.

- **Gun uzelf de tijd en wissel de intensieve en extensieve leerperiodes af:** het leren van een taal is een oneindige reis, met hoogtepunten en rustige wandelingen. Plan dus over de jaren een paar goede intensieve trainingen, maar zorg ook dat u in het dagelijkse leven ook veelvuldig in contact komt met het Frans.

Hou de waakvlam aan.

- **Wees proactief en gebruik alles wat u weet:** spreek spontaan Frans tegen uw kat, de planten en de baby van de burens. **Spreek Frans met uzelf, denk in het Frans.** Merk op welke alledaagse Nederlandse zinnen u in het Frans niet zou kunnen vertalen, en noteer ze. Daag uzelf uit. **Geef leeropdrachten aan uzelf** en voer ze uit. Vind manieren om uw vooruitgang te meten en vier de mijlpalen.

**Het Franse notitieboekje:
votre compagnon de route**

De leukste momenten in het leven kondigen zich nooit aan. De nuttigste Franse zinnestjes, de interessantste boektitels, de vreemdste woorden ook niet. Wees dus voorbereid en hou altijd een A6 notitieboekje bij u, zou raakt u niets kwijt dat zich op uw weg voordoet. Het boekje kunt u het beste als volgt gebruiken:

1. op de oneven pagina's schrijft u het Frans, liefst in de vorm van zinnige zinnestjes, wat context geeft aan uw brein
2. op de even pagina's (aan de andere kant van het zelfde blad) schrijft u de Nederlandse vertaling ervan
3. drie categorieën zinnen kunt u noteren:
 - a. de Franse zinnen waarvan u de vertaling ook weet,
 - b. de Franse zinnen waarvan u de vertaling niet weet (er blijft dus een blanco ruimte op de even pagina)
 - c. de Nederlandse zinnen waarvan u ontdekt dat u die niet in het Frans kunt vertalen (de blanco ruimte is nu op de oneven pagina)
4. wanneer u een geschikte persoon tegenkomt kan die u de blanco plekken in uw boekje helpen invullen
5. het feit dat Frans en Nederlands niet op dezelfde pagina genoteerd worden maakt dat u ermee kunt spelen, uw geheugen uitdagen en blijdschap of stimulatie voelen naar mate het u lukt (of niet) het Frans te reproduceren. Bladder uw boekje vaak door en leer elke keer weer een paar zinnen, die u hardop 'acteert'.
6. Als het u wel lukt maarkeer u de desbetreffende zin met een gele **marker**: dat is het teken dat u een stap verder bent. Uw doel is dat boekje **helemaal geel** te krijgen.

- **Varieer de ervaringen:** leren vindt vanzelf plaats als het brein iets kan herkennen in verschillende contexten. Daarom is het altijd op dezelfde schoolbank zitten zo contraproductief. Dus: **zorg voor vernieuwing** in plekken, sferen, activiteiten bij het leren. Wordt u 'leermoe'? verander dan de context. Benut alle soorten geheugen.

- **Leer met heel uw lichaam:** wat wij beleven blijft hangen. Daarom weet u nog alles van die romantische avond op het strand - in geuren en kleuren - terwijl u zich van de laatste keer dat u uw belastingpapieren invulde, niets kan herinneren. Het duurde toch net zo lang. Maak dus van het Frans leren een totale ervaring. Als u zingt, doe het met uw hele stem, gebruik uw handen, dans erbij. Als u leest, leest zo veel mogelijk hardop. Maak de acteur in u wakker... Doe de gordijnen dicht als het beter voelt, maar **wees Frans**.

- **Stap de Franse 'logica' in en onarm hem.** De Franse taal zit heel anders in elkaar dan het Nederlands, en volgt een andere logica. Voorbeeld: de Franse belevingswereld is gesplitst in mannelijk en vrouwelijk, 'le' en 'la', 'un' en 'une'. De meeste Nederlanders denken dat het een soort van 'het' en 'de' verhaal is, en brabbelen een snelle 'hmmm' in plaats van een duidelijke 'un' of 'une'. Het klinkt voor de Fransman verwarrend, want hij verliest zijn referentiepunten. Neem de verschillen in logica's dus serieus, en onarm de Franse zienswijze. Als iets voor u aanvankelijk vreemd aanvoelt, **verzin uw eigen 'logische' uitleg** en vindt uw eigen '**ezelsbruggetjes**' en **kernzinnen**, zinnen die model staan voor een bepaalde structuur en voor u als basis fungeren voor allerlei variaties.
- **Meen wat u zegt... 'Papa fume une pipe' was een leugen.** Tenminste als uw vader geen pijp rookte. Wat ik bedoel met 'Meen wat u zegt' is het volgende. In de taallessen op school papegaaiden wij wat de docent ons voorzei. Het was af en toe wartaal en mijlen ver van ons. Toch is het bijzonder van belang om **te geloven in wat we zeggen**. Dan pas netelen zich de woorden in ons: wanneer wij onze waarheid spreken, wanneer wij die in taal gieten, wordt die taal onze taal. **Als u Frans spreekt, doe het authentiek, niet om te oefenen, maar om iets waars te zeggen.**

Als ik deze tekst teruglees loopt mijn brein en hart weer over van goede raad, anekdotes en trucjes die ik u nog in de borstzak wou stoppen vóór u op leerreis gaat. Want het wordt een lange mooie reis, een eindeloze reis waarbij het niet om de eindbestemming gaat, maar om de ontmoetingen onderweg. **De ware taalleerder is geen toerist maar een avonturier.**

De trein vertrekt al... Ontvang als afscheidgroet deze laatste gedachte:
'Vergeten mag... maar accepteer nooit, niet te begrijpen!'

Bon voyage!

* Op www.talenvoortalent.nl/entrenous.html vindt u:

- mijn lijst van **de beste sites voor Francofielen**
- mijn lijst van **de mooiste stripverhalen** in het Frans
- de referenties van enkele **nuttige leerboeken**
- suggesties voor een **bain de langue** in uw Franse stad
- mijn verzameling **interessante citaten** in het Frans.

◦ Toch nog een paar 'tuyaux' (goede tips):

Paren: ondersteun elkaar.

Als u met z'n twee bent, ga ieder deels je eigen weg, zoek verschillende ervaringen op, en verrijk elkaar. Gun aan elkaar de tijd om op de eigen leerstijl te ontwikkelen, en ruimte. Maakt van het leren **'une fête à deux'**.

Maak fouten en leer van ze:

de enige fouten die nooit de kans krijgen om verbeterd te worden zijn diegenen die wij niet durven maken. Zeg de foutenvrees vaarwel en durf risico's te nemen: **weet u een woord niet, raad het dan.**

Als u Frans hoort – bij gesprekken, op de radio of TV – probeer zinnen te vangen en **herhaal** ze (**hard op** als het kan, of tenminste met bewegende lippen). Zelfs als u ze niet volledig begrijpt. Uw oor wil Franse woorden uit uw mond horen. En zo leert u halfbewust ontzettend veel dat tzt op zijn plaats zal komen.

In elke taal zijn er **dingen om te begrijpen** en **dingen om te accepteren**. Dat onderscheiden weten te maken is **een verademing...**